

N:o 79.

Af herr **A. Kempe**, *angående tullen å elektriska maskiner eller delar deraf.*

Den svenska elektriska industrien, hvilken födts och utvecklats under de tvenne sista årtiondena, har härunder haft att glädja sig åt hvad man kallar »goda tider», det vill säga en särdeles liflighet och företagsamhet inom affärslifvet. Under dessa gynsamma förhållanden har denna industri knappast haft någon mera djupgående kännning af den utländska konkurrensen. Då nu emellertid ett bakslag inom världshandeln inträffat, har den främmande elektriska storindustrien ej kunnat finna tillräcklig afsättning för sin i jettedimensioner tilltagna tillverkning, hvarigenom maskinlagren ökats i hög grad. För att finna en nödfallsafsättning för dessa kasta därför, i synnerhet de tyska och schweiziska bolagen, de lagrade maskinerna till underpris ut i marknaden.

Att äfven vårt land på senare tid börjat öfversvämmas af detta utländska fabrikat framgår bland annat af kommerskollegii underdåniga berättelser, enligt hvilka införselvärdet af elektriska maskiner utgjort:

för år 1896	kronor	315,685,
» » 1897	»	761,458,
» » 1898	»	892,750,
» » 1899	»	1,737,464;

För år 1900 äro ännu inga siffror tillgängliga, men säkert är, att införseln derunder stigit i oroväckande grad. Medan sålunda dessa siffror med all önskvärd tydlighet visa, att behovet af elektriska maskiner inom den svenska marknaden är fullt tillräckligt att sysselsätta den inhemska tillverkningen, så ådagalägga de också det allt hårdare tryck den utländska fabrikationen utöfvar på den inhemska. Under nuvarande förhållanden, hvilkas art jag sökt antyda, är konkurrensen icke längre sund — de utländska fabrikaten hafva i många fall utestängt de inhemska vid uppgörelse af leveranser till och med till staten. Våra inhemska elektriska verkstäder börja tryckas i så hög grad häraf, att endast ett ökad tullskydd synes kunna lämna tillräckliga garantier för, att de skola kunna hålla stånd och ej nödgas nedlägga den viktigaste delen af sin fabrikation, nemligen maskintillverkningen. Ett sådant eventuellt nedläggande skulle beröra icke blott en ganska betydande personal vid de verkstäder i Stockholm, Göteborg och Vesterås, der den svenska elektriska industrien hittills hufvudsakligen varit förlagd, utan medelbart ock dessa samhällen, i synnerhet det sistnämnda, och i betydande grad den jern- och metallindustri, som förser våra elektriska verkstäder med material.

Den största faran synes mig ligga deruti, att vår svenska elektriska industri, som genom svensk uppfinningsförmåga och arbetsskicklighet redan vunnit så vackra resultat, skulle genom utländsk öfverproduktions inkastande i vårt land nödgas inskränka sig till en verksamhet af samma slag som de s. k. svenska filialerna af de utländska elektriska bolagen, hvilka blott ha till uppgift att leverera och uppsätta sina respektive bolags utländska fabrikat. Om också en sådan inskränkning skulle vara af öfvergående art, så är den ytterst farlig under det öfvergångsstadium, hvari såväl våra kommunikationer som vår industri snart inträder i och med tillgodogörandet af den hittills obegagnade kraften i våra vattenfall. Har den inhemska elektriska industrien måst vika tillbaka för den utländska, just då vi nalkas denna brytningstid, är fara värdt, att vi sedan blifva fullständigt beroende af utlandet på detta område.

I samband med uttalandet af nödvändigheten af ökad tullskydd för svenskt elektriskt maskineri bör framhållas önskvärdheten af, att tullsatterna beräknas efter maskinvigt och ej efter värde, hvilken norm följes af samtliga nordeuropeiska stater utom Sverige-Norge. Då emellertid detta med närvarande anordningar å våra tullkammare icke ännu lär låta sig göra, vill jag inskränka mig till att föreslå en tilläggstull af 10 % å värdet af den införda varan utöfver den förutbestämda af 10 %. Att en

sådan förhöjning icke är orimlig, torde bland annat framgå af en jemförelse med tullen å jernvägsvagnar. Denna utgår nemligen med 15 % af värdet, under det att elektriska maskiner blott draga 10 %, oaktadt de utgöra en ojemförligt finare arbetsprodukt både med afseende på det ingenjörsarbete, som de representera, som ock med afseende på sjelfva utförandet, hvilket betingar en särskild intelligent och yrkesskicklig arbetarecorps.

Jag tillåter mig därför vördsamt föreslå,

att Riksdagen behagade besluta, att i gällande tull-taxa införes bestämmelse derom, att elektriska maskiner eller delar deraf åsättas en tull af 20 % å värdet.

Stockholm den 26 januari 1901.

Arvid Kempe.